גמ׳ מאן תנא. דפליג עליה דר׳ אלעזר בר׳ שמעון בפרק כל הפסולין (לעיל דף לד:) ואומר כוס עושה חבירו דחוי דקתני חטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן ארבע מתנות מאחד מהם הוא לבדו נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה ורבי אלעזר ב״ר שמעון אמר התם כולן נשפכין ליסוד דקסבר כוס אחד עושה את חבירו שירים: **רבי נחמיה הוא.** דפליג עליה דאמר הכא קבל דמה בכוס אחד נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ חייב דשיריים נינהו ושירי הדם שהקריבו [ט] בחוץ חייב והיכא דקיבלו בשני כוסות אמר פטור אלמא כוס שני לאו שיריים משיב ליה אלא דחוי היה [י] לשפוך לאמה הלכך לא מיחייב עליה בחוץ: [יא] **מאי למה הדבר דומה.** למאי הלכתא דמינהו ומאי גמר מינה: **הא מני רבי היא דאמר.** במסכת תמורה (דף כב:) אבודה בשעת הפרשה מתה בחטאת [יא] שכיפרו בעליה דקיימא לן (שם דף כא:) דאלא למיתה אפילו לא היתה ראשונה אבודה בשעה שמתכפר בשניה אלא בשעת הפרשה ומשהפרישו זו תחתיה נמצאת קיימא לן בה דאם נתכפר באחת מהן שניה מתה והכי קאמר תנא דמתני׳ טעמא דאבדה כלומר [יב] זו שהופרשה על ידי איבוד חבירתה הוא דכי שוחט אחת מהן בחוץ אחר שקרבה חבירתה [יג] פטור דדמיא לכוס דחוי משום דכרבי סבירא ליה דאמר למיתה אזלא אבל המפרישי שתי חטאות לאחריות מעיקרא אאם תאבד האחת יתכפר בחבירתה דאפי׳ רבי מודה בו [יד] דמתכפר באחת מהן והשניה תרעה ודמיה לעולת קין המזבח וכן לרבנן באבודה בשעת הפרשה דאית להו תרעה בההוא לא אמרינן דאם שחטה בחוץ לשניה דנפטר ואף על גב דלכתחילה לא קרבה היא גופה עולה אלא דמיהן [טו] חייב עליה בחוץ דאי אקרבה לדידה גופה עולה בפנים מתקבלת היא: **דרבי הוגא [אי״ר] אאם שניתק לרעייה.** כגון תמורת אאם ואאם שמתו בעליו או נתכפרו באחר וקיימא לן (תמורה דף יח.) כל שבחטאת מתה באאם רועה ונמלך בב״ד ואמרו לו ירעה ושחטו אתם כשר לעולה ודוקא ניתק אבל לא ניתק לא כדאמר בפ״ק (לעיל ד׳ ה:) הוא בהוייתו יהא: **מי דמי.** מתני׳ לדרב הוגא לחיובי אחטאת שניה בחוץ מהאי טעמא הא לא חזיא היא גופה לעולה כלל דהא נקבה היא: **מיוסדיניא.** מקום: **בשעיר נשיא.** שהפרישו שניים לאחריות דהתם זכר הוא:

הדרן עלך השוחט והמעלה

פרת חטאת. חוץ מגתה. בגמרא [קיג.] מפרש היכא: **גתה.** לשון גת כלומר [טז] מקום עמוק: **ששחטה חוץ מגתה** גרסי׳: **פטור.** ולא אמרינן שומט קדשים בחוץ [יז] שלא במקום מלוה דרחמנא פטריה מואל פתח אהל מועד וגו׳ הראוי לפתח אהל מועד שמובא עליו להביאו שם דמדקפיד קרא לענשו על שלא הביאו ש״מ בעומד להביאו שם משמעי קרא: **לא שאינו ראוי.** כל שאינו עתיד [לבא]. ובגמרא [קיג:] פריך הא שעיר המשתלח עתיד לבא להגריל ולהתוודות: **שנאמר לפני משכן.** להקריב קרבן לפני משכן אע״פ שכשר לבא הואיל ואינו כשר ליקרב. ובגמרא [שם] פריך הני נמי תיפוק לי מואל פתח אהל מועד: [יח] **עוכר בל״ת.** הואיל וראוי לבא לאחר זמן כדקתני בסיפא: שהיה

גמ׳ בשלמא בחוץ וחזר ונתן בפנים שכולו ראוי [א] להיות בפנים אבל [ב] בפנים והעלן בחוץ שיריים נינהו [ג]**הא מני רבי נחמיה** היא דאמר שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב אי רבי נחמיה אימא סיפא קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור והאמר רבי נחמיה שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב [ג] סיפא אתאן לתנא קמא דרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר [ד]כוס עושה דחוי לחבירו: למה הדבר דומה למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה: למה [ה] הדבר דומה למה לי הא מני רבי [ו]**היא דאמר** [א]אבודה בשעת הפרשה מתה והכי קאמר טעמא דאבדה הא הפריש שתי חטאות לאחריות חדא מינייהו מעיקרא עולה היא וכדרב הונא אמר רב [ז]דאמר רב הונא אמר רב [ח]אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה מי דמי התם אשם זכר ועולה זכר אבל [ה] חטאת נקבה היא א״ר חייא מיוסתיניא בשעיר נשיא:

הדרן עלך השוחט והמעלה

פרת [ג]חטאת ששרפה [ו] חוץ מגתה וכן [ד]שעיר המשתלח שהקריב [ז] בחוץ פטור שנאמר [ו]ואל פתח אהל מועד לא הביאו [ה]כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו [ו]הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והמחיר [ח] [והאתנן] והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר [ו]לפני משכן ה׳ [ז]כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה׳ אין חייבין עליו בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין בין

אלא בפנים וחזר ונתן בחוץ שיריים נינהו. אע״ג דאית לאוקומא בג׳ מתנות שבחטאת דאמרינן בפ׳ ב״ש (לעיל דף לח:) דלענין חוץ הוי כתחילתן לא משמע ליה אלא בשייריים דומיא דסיפא דשני כוסות אחד בפנים ואחד בחוץ שלא היה עושה חבירו דחוי אע״כ נתן לכולם: [ט] **כשם שדמה פוטר את בשרה מן המעילה.** דזריקת דם מוציאה בשר קדשי קדשים מן המעילה כך הוא פוטר את בשר חבירתה מן המעילה ופי׳ בקונטרס משום חטאת שכיפרו בעליה דקי״ל חטאות המתות לא נהנין ולא מועלין וקשה לפירושו דבסוף פרק קמא דמעילה (דף ו:) תנן אמר רבי עקיבא והרי מפרש חטאתו ואבדה והפרש אחרת תחתיה ואחר כך נמצאת הראשונה הרי שניהם עומדים לא כשם שדמה פוטר את בשרה כך פוטר את בשר חבירתה ואמרינן בגמרא [י] אמר רבי אלעזר לא אמר רבי עקיבא אלא שחט שניהם בבת אחת ולא מזה זורק לזה מזה זורק אבל בזה אחר זה לא ואי חשיב כחטאות המתות אפילו בזה אחר זה נמי אלא ואלא כיון דנשחטה קודם זריקת דמה של חבירתה שראוי להתכפר לא הויא חטאת המתה והיינו טעמא דיש חילוק בין בת אחת לזה אחר זה דבבת אחת חשיבי תרוייהו כחד גופא ולכך פוטר את בשר חבירתה וכן מוכחת הסוגיא: **הא מני רבי היא דאמר אבודה בשעת הפרשה מתה.** למאן דאמר בפרק ולד חטאת (תמורה דף כב.) דהכל מודים במתכפר בשאינה אבודה דאבודה מתה מיירי הכא בכל ענין דהשניה מתה לרבי ואיכא למאן דאמר התם דבבת אחת פליגי והיכא דמשך מדעתו אחת מהן והקריב השניה מתה לכולי עלמא דנתכוין לחטאתה והיכא דנמלך מודה רבי דנתכפר [יא] באבודה דשאינה אבודה רועה והכא מיירי בשחט שאינה אבודה בפנים ואבודה בחוץ וקשה קצת מאי רבי היא דרבנן נמי לא פליגי בהכי: **והכי קאמר טעמא דאבדה אבל הפריש שתי חטאות לאחריות כו׳.** משמע היכא דקתני אבדה הוי אבדה דוקא ותימה דבסוף פ״ק דמעילה (דף ז.) תניא אמר רבי שמעון כשהלכתי לכפר (בגא) [פאני] כו׳ עד אמר לי בני אתה אומר כן והרי מפרש חטאת ואבדה והפרש אחרת תחתיה כו׳ ולר״ש על כרחין לא מחלק דרועה לר׳ שמעון ית ליה כלל כדאיתא בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף נז:) ובתמורה פרק יש [ט] ולד חטאת (תמורה דף י) וי״ל דבמעילה אינו יורד לחידוש זה אלא לאשמועינן דזריקה מועלת ליועל וחד מיינייהו נקט אבל מתני׳ דהכא לחידוש תנייה דאין זה דמיון כ״כ ולא נקטה אלא לאשמועינן דרבי היא [כ] חדא מיינייהו מעיקרא עולה היא ואפילו למ״ד בעי עקירה חסרון עקירה לא שמיה חסרון בהאי דעומד ליעקר ולא דמי להא דאמרינן בפ׳ בתרא (לקמן דף קיד:) אי הכי לשמו ליחייב הואיל ורלוי שלא לשמו ומשני מחוסר עקירה דהתם אינו עומד ליעקר:

בשעיר נשיא. וא״ת לר״ש חטאת זכר אמאי מתה הא אמרי׳ בפרק קמא דהוריות (דף ו:) ובפרק שני דתמורה (דף טו:) דחמש חטאות בחד מקום גמירי להו ולא משכחת ולד חטאת בחטאת זכר וי״ל דמתני׳ דלא כר״ש והא דאמרינן בפ׳ ולד חטאת (שם דף כג.) גבי שעירי יום הכיפורים והשני ירעה לרבי שמעון ולייקא הא ביחיד בא] מתה לאו בזכר כיולא באלו אלא בנקבה:

הדרן עלך השוחט והמעלה

פרת חטאת ששחטה חוץ מגתה. ברוב ספרים גרסינן ששרפה וכן במסכת פרה פרק ד׳ (מ״ב) תנן שרפה חוץ לגתה פסולה והוא הדין בשחיטה דאין חיוב חוץ לא בשחיטה ולא בהעלאה כדמוכח בגמרא ועיקר גת ניתקן לשריפה שהוא כעין גומא כדפירש בערוך ושורפין אותה שם ואוספין אפרה:

מסורת הש״ס

א) [לעיל לח: לט. קי:], ב) [לעיל לד: יומא מ:; תמורה כב:] ע׳ ירושל׳ יומא פ״ה ה״ז, ג) [תמורה כב:], ד) לעיל ה: [וש״נ], ה) שייך לע״ב, ו) שייך למתני׳ דלעיל, ז) [מעילה ז.]

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה למה הדבר דומה למה לי למאי הילכתא:

שינויי נוסחאות

א) נ״ל ראוי לבא בפנים אלא בפנים וחזור ונתן בחוץ שיריים נינהו אמרי׳ הא מני כו׳ (כתה״י ושמנכ״י): ב) נ״ל אלא (כי״צ וכ״ה בתוס׳); ג) נ״ל חייב אמרי [בכי״מ הדה אמר] מאן תנא דפליג עליה דר״א בר״ש ואמר כוס עושה חבירו דחוי ר׳ נחמיה היא (וש״מ. כי״מ וק׳. וכ״מ מרש״י): ד) נ״ל למה לי למימר למה הדבר דומה (כי״צ). ובאמר כתה״י וכש״מ מאי למה הדבר דומה [ותיבות למה לי נמחקות]: ה) אבל הכא חטאת (כתה״י וש״מ): ו) נ״ל ששחטה (*ש״מ. וכ״ה במשניות). וכן גי׳ רש״ש ופרי״ד. אלא בערוך ערך גת ג׳ וכפיה״מ לר״מ גרסי כלפניו. ועי׳ תוס׳. וע״ע טה״ק ומו״ק: ז) שהקריבו (*ש״מ, ובמשניות): ח) נ״ל והאתנן והמחיר (*שמכ״י, ובמשניות). וכ״ה סדר הכמוניס: ט) נ״ל שהקריבן (*ש״מ): י) נ״ל הוא (כ״ש): יא) כמה״י ודפ״י חטאת: יב) כלומר דוקא זו כנ״ל (כ״ש): יג) חברתה בפנים פטור (כתה״י וש״מ): יד) נ״ל בה (*ש״מ): טו) נ״ל דמיה (ש״מ, כתה״י): טז) כמה״י וש״מ וכי״ב וג׳ כלומר מקומה. והסמ״ד ומה״ד ששחטה וכו׳. [נד׳ וגליה כלומר מקום. ותיבת עמוק ליתא]: יז) בחוץ הוא שלא (*ש״מ): יח) נ״ל דאם נתכפר (צ״ש): יט) נ״ל פרק יש בקרבנות (דף טו ע״ב) (הגרי״ב): כ) כאן הסמ״ד ומה״ד חדא מיינייהו כו׳ (כ״ש, צ״ק): כא) נ״ל דיחיד (כ״ש):

ליקוטים

חוץ מגתה. גתה, פי׳ גומא היא בקרקע צורת גת מתוקנת לשריפת הפרה. (ערוך ע׳ גת)

שיטה מקובצת

הרובע. עי׳ תוס׳ תמורה דף כד: [ד״ה קפכר]: רש״י אשם שניתק לרעיה כו׳ בראאמר בפ״ק הוא בהוייתו יהא. נ״ב אלמא אאם שניתק לרעיה אתמיה לעולה קאי, ת״ל הפרים שני חטאות לאחריות נמי ונתכפר באחת האחרת אתמיה לעולה וכיון דלעולה קאי אם שחטה בחוץ לאחר שנתכפר באחרת חייב משום שחוטי חוץ. ע״כ מספר יקן (כ״ש):

עין משפט נר מצוה

נו א מיי׳ פ״ד מהל׳ פסה״מ הלכה ג:
נז ב מיי׳ שם הלכה טו:
א ג מיי׳ פרק יט מהלכות מעה״ק הלכה ז:
ד מיי׳ פי״ט שם הלכה יא:
ה מיי׳ פי״ט שם הלכה ז:
ב ז מיי׳ שם ופי״ח הלכה ו:

תורה אור השלם

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵקֶרֶב עַמּוֹ:
ויקרא יז, ד

מוסף רש״י

שיירי הדם. של חטאת הטעונין שפיכה ליסוד (לעיל קיב:). אף של חטאות המתות (לעיל לח:) שהקריבו בחוץ חייב. דקסבר שיירים מעכבין, הילכך מתקבלים כפנים וחזיקה גמורה הן (לעיל קי:) **אשם שניתק לרעייה.** שמתו בעליו או שנתכפרו באחר וניתק מדין אשם לרעייה, שאמרו לו ב״ד הוציאוהו וירעה (לעיל ה:). שניתק מדין הקרבה ומצריכהו לרועה אלא שיסתאב, דקי״ל (תמורה יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה (לקמן קסו:). **חטאת** ואשם אינן באין נדבה ומשנתכפרו באחר אין תקנה לזה, וגבי חטאת הלכתא גמירי לה דמתה ובאשם גמירי הלכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה, ואם ניתקו מעליו והשליכו לגפר לרעות שיסתאב ויפול בו מום שיוכל לפדותו ולהוציאו לחולין, וכל הרועים למיתה נופלים לנדבה, ומה היא נדבה שאם שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ואם היו נותנין לבדק כל מותר דמי חטאת ואשם ומצילין משם קין המזבח עולות, בשר לשם עבודות לכהנים, שזהו מדרשו של יהודע הכהן במס׳ תמורה (כג:) וזה לא המתין עד שיומתם ומצניקו לרעיה שחטו סתם (פסחים עג.) **ושחטו סתם.** אם הבעלים לרועה וקדם ושחטו סתם עד שלא נסתאב (תמורה יח.). שהקדים ושחטו לשם עולה (מזיר כה:) **כשר.** לעולת קין המזבח, הואיל וסוף סוף דמיו לכך היו עומדים (פסחים עג.). **דהא סתמא** לשם עולה קאי לדמים (תמורה שם). **דהא סתמו** לעולה ואין שם אשם עליו, דנדבה דשופרות עולה (מנחות ד.) **מיוסתיניא.** מאותו מקום (תענית ט.): **הרובע והנרבע.** ע״פ על אחד אל ע״פ הבעלים שלא נסקל, דפסול לגבי מזבח (ב״ק מ: וכעי״ז תמורה כח.) **והמוקצה.** שהקלהו וימלטו אל: שהקלהו והופרש לצורך עבודת מוכיס (בכורות מא.). אל: שהפרישו להקרינו לעבודה זרה (בכורות נז.) **ונעבד.** שהשתחוה לו ועשאו עבודת מוכיס (יבמות פג:). אל: שעבד את הבהמה עצמה כגון שניסך לה בין קרניה (בכורות נז.) **והכלאים.** בן רחל ומיש שפסול לקרבן: **ויוצא דופן.** שקבעוה והוציאוה (חולין לח:). כלאים וטריפה ויוצא דופן, שור אל כשב כי יולד פרט ליוצא דופן (חולין לח:), טריפה התם (מנחות ה:) לא:), טריפה התם (מנחות ה:) אמרינן כשהוא אומר מן הבקר למטה שאין מ״ל להוציא את הטריפה ולהדיוט מותרת בהנאה להשליכה לכלבים (לעיל נא:):